

וכן עובר באיסור תורה בהטמנת משקלות במלח, אף קודם שמדד. וכן אסרו להתקין כלי מדידה הקרובים זל"ז בנפחם, (בהפרש של רובע או פחות, במידות גדולות), שמא יטעו ויחליפו מדה בחברתה, כמפורט בגמרא. ועוד דרשו מן הכתוב שקשה ענשן של מידות יותר מענשן של עריות. וכן דרשו שהעיות במדות ומשקלות גורמת לעוני ומחסור, והזהירות בהן מביאה ברכה ועושר.

דפים צ — צא

קמח. א. עד כמה התיירו להגדיל את המדות, ומדוע?

ב. אלו פרטי דיני אגירת מזון מובאים בגמרא?

ג. אלו הלכות נוספות נאמרו בגמרא, שמטרתן למנוע ייקור מצרכי המזון והפקעת שערים?

א. התיירו להוסיף על המדות (בפעם אחת) עד ששית מלבר (ועד בכלל). ולמדו זאת מן הכתוב ביחזקאל. והטעם, שחוששין מטעויות של אלו שאינם יודעים משינוי המדה, ונמצא ביותר משתות מקחן בטל. (עפ"י רשב"ם).
 ב. אין אוצרין (בא"י ובכל מקום שיש בו רבו ישראל. רשב"ם ו"פ. וע' ערוה"ש) פירות — דברים שיש בהם חיי נפש (לאפוקי מתבלינים וכדו'). ודוקא בלוקח מן השוק, אבל מן הגדל אצלו — מותר. וכן בארץ ישראל מותר לאצור פירות לצורך השנה הששית, השביעית והשמינית. ובשני בצורת אסור לאצור כלל, יותר מפרנסת ביתו לשנה אחת. (ערשב"ם ופוסקים).
 ג. אסרו על החנוני להשתכר ב'חיי נפש' ביותר משתות (מלבד הוצאות טרחתו וכדומה — ע' ב"מ מ:). אסרו להוציא פירות מא"י בשל כך. (אך זה דוקא בא"י, משום ישובה), וכן אסרו להשתכר בא"י בדברים שיש בהם חיי נפש, למכרם בשוק, אלא אם 'משכח שכיה'. (והפליגו עוד בחומר עון מפקיעי השערים).

דפים צב — צג

קמט. א. האם הולכין בממון אחר הרוב?

ב. אלו נידונים קישרו בגמרא לשאלת 'הולכין בממון אחר הרוב', ואלו נידונים הפרידו משאלה זו?

א. נחלקו בדבר רב ושמואל: לרב — הולכין בממון אחר הרוב. לשמואל — אין הולכין. (והלכתא כוותיה בדיני — חו"מ רלב, כא; רצב, י). (ואמרו בגמרא שאף תנאים נחלקו בדבר).
 (כתבו ראשונים שהשאלה היא רק באופן שה'רוב' בא להוציא ממון ממוחזק.
 עוד כתבו, שחזקת הגוף מצטרפת עם הרוב להוציא ממון אף לשמואל. וי"א שאם זה שהרוב לצידו, טוען טענת 'ברי' — מודה שמואל שמוציאין. וי"א שאם המוחזק 'שמא' מודה שמואל.
 י"א שב'רובא דאיתא קמן' או ב'רוב גמור' מודה שמואל שמועיל.
 וי"א שאם הרוב כבר הכריע לענין שאלות אחרות, הרי הוא תקף גם בממון.
 וי"א שאם הדמים מסייעים ל'מיעוט', אף רב מודה שאין הולכין אחר הרוב).
 ב. עיקר המחלוקת נאמרה במוכר שור לחברו (שדרכו לקנות לעתים לחרישה ולעתים לשחיטה), ונמצא נגחן, (ואין הוכחה מצד הדמים — כגון שהתיקר הבשר) והמוכר מוחזק בדמים — לרב, יכול הלוקח לומר 'לחרישה קניתי' כרוב הקונים שוורים, והרי זה מקח טעות, וחייב המוכר לתת את כספו בחזרה. ולשמואל — יכול המוכר לטעון 'לשחיטה מכרתיו לך'.